

Izmjene u Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima (NN br. 22/14, 29/18, 115/18)

Ljiljana Marić

Zagreb, lipanj 2019.

Prijenos propisa Europske unije

- Implementirana Direktiva 2016/2341/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2016. o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (SL L 354, 23. 12. 2016.) – **(IORP II direktiva)**

Članak 3. točka 2.

- *institucija za strukovno mirovinsko osiguranje* je institucija, bez obzira na njezin pravni oblik, koja posluje na temelju kapitalizacije i koja je osnovana odvojeno od pokrovitelja ili strukovnog udruženja u svrhu osiguravanja mirovina u kontekstu strukovne djelatnosti na temelju sporazuma ili ugovora sklopljenoga:
 - a) pojedinačno ili kolektivno između jednog ili više poslodavaca i jednog ili više zaposlenika ili njihovih predstavnika ili
 - b) pojedinačno ili kolektivno sa samozaposlenim osobama, u skladu s pravom matične države članice i države članice domaćina i koja obavlja djelatnosti koje iz njega izravno proizlaze

Prekogranično obavljanje djelatnosti - *novost*

Članak 3.

- **56. prekogranična djelatnost** je ponuda mirovinskih programa i isplata mirovina, pri čemu je odnos između mirovinskog osiguravajućeg društva i korisnika uređen socijalnim i radnim pravom mjerodavnim za područje programa strukovnog mirovinskog osiguranja države članice koja nije matična država članica
- **57. institucija za strukovno mirovinsko osiguranje iz druge države članice** je institucija bez obzira na njezin pravni oblik, koja ima odobrenje za rad od nadležnog tijela te države članice za obavljanje poslova isplate mirovina u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u skladu s mirovinskim programima na temelju individualne kapitalizirane štednje člana zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda

*Prekogranično obavljanje djelatnosti omogućeno je implementacijom IORP II direktive, ali samo u području **dobrovoljnog zatvorenog** mirovinskog osiguranja*

Prekogranični prijenos portfelja - *novost*

- Prijenos **podliježe odobrenju i suglasnosti** nadležnih tijela država članica
- Za prijenos i preuzimanje ugovora o mirovini **nije potrebna suglasnost korisnika** mirovine (samo obavijest)
- **Društvo prenositelj** je mirovinsko osiguravajuće društvo ili institucija za strukovno mirovinsko osiguranje iz druge države članice koje prenosi sve ili dio ugovora iz mirovinskih programa, tehničkih pričuva te drugih obveza i prava kao i pripadajuće imovine ili njezine novčane protuvrijednosti na drugo mirovinsko osiguravajuće društvo ili drugu instituciju za strukovno mirovinsko osiguranje iz druge države članice (**društvo primatelj**)
- **Troškove prijenosa ne snose preostali ili postojeći korisnici** društva prenositelja niti postojeći korisnici društva primatelja

Transparentnost i odgovornost - *novosti*

Članak 4.b

Agencija će na svojoj internetskoj stranici objaviti:

- a) tekstove zakona i drugih propisa koji se primjenjuju na poslovanje subjekata nadzora
- b) informaciju o primjeni Direktive 2016/2341**
- c) informaciju o postupku nadzornog pregleda**
- d) skupne statističke podatke o ključnim aspektima provedbe nadzornog pregleda
- e) informaciju o glavnim nadzornim ciljevima, nadzornim funkcijama i glavnim područjima kontinuiranih i planiranih nadzornih aktivnosti
- f) informacije o mjerama koje se primjenjuju u slučaju kršenja ovog Zakona.**

Odredbe o kapitalu

Članak 7.

Temeljni kapital Društva **ne smije biti manji od 23.100.000 kuna**

Članak 80.

Kapital Društva mora biti najmanje jednak potrebnoj granici solventnosti

Članak 81.

Jamstveni kapital ne smije biti manji od jedne trećine potrebne granice solventnosti

Jamstveni kapital ne smije biti manji od iznosa temeljnog kapitala

Predmet poslovanja

Članak 9. (1)

1. isplata mirovina u okviru obveznog mirovinskog osiguranja u skladu s mirovinskim programima Društva na temelju individualne kapitalizirane štednje člana obveznog mirovinskog fonda
2. isplata mirovina u okviru **dobrovoljnog mirovinskog osiguranja** u skladu s mirovinskim programima Društva na temelju individualne kapitalizirane štednje člana **otvorenog** dobrovoljnog mirovinskog fonda
3. isplata mirovina u okviru **dobrovoljnog mirovinskog osiguranja** u skladu s mirovinskim programima Društva na temelju individualne kapitalizirane štednje člana **zatvorenog** dobrovoljnog mirovinskog fonda
4. isplata mirovina na temelju izravnih jednokratnih uplata osoba u Društvo
5. obavljanje i drugih poslova vezano za poslove mirovinskog osiguranja uz prethodno odobrenje ili suglasnost Agencije.

Poslovi isplate mirovina - *novosti*

- **institucija za strukovno mirovinsko osiguranje (izravno ili putem podružnice)** - isplata mirovina u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje člana **zatvorenog** dobrovoljnog mirovinskog fonda

- **društvo za životno osiguranje** – isplata mirovina u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje člana **otvorenog ili zatvorenog** dobrovoljnog mirovinskog fonda
 - isplata **doživotna rente**

Opći zahtjevi za sustav upravljanja

Članak 49.

- Djelotvoran sustav upravljanja
- **Razborito upravljanje poslovima**
- **Pisane politike** u vezi s upravljanjem rizicima, unutarnjom revizijom, praćenjem usklađenosti s relevantnim propisima i poslovima aktuarske funkcije i izdvojenim poslovima
- **Politike koje uključuju mehanizme za uspostavu djelotvornog sustava upravljanja, razmatranje okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika povezanih s investicijskom imovinom, pravilno izvršavanje dužnosti i odgovornosti, interno izvještavanje, evidenciju poslovanja i unutarnje organizacije, evidenciju internih akata, stručnog osposobljavanja zaposlenika, IT sustava...**

Ključne funkcije

Članak 49.a

- *Funkcija upravljanja rizicima*
 - *Funkcija unutarnje revizije*
 - *Funkcija praćenja usklađenosti*
 - *Aktuarska funkcija*
-
- **Uvjeti stručnosti i primjerenosti**
 - **Sustav upravljanja rizicima (preuzimanje rizika i oblikovanje pričuva, upravljanje imovinom i obvezama, ulaganja, rizici likvidnosti i koncentracijski rizici, operativni rizici, osiguranje i tehnike smanjenja rizika, okolišni, socijalni i upravljački rizici povezani s portfeljem ulaganja i upravljanja njime)**

Vlastita procjena rizika (eng. *Own Risk Assessment – ORA*)

- *novost*

- Društvo je dužno na način **primjeren svojoj veličini** i unutarnjem organizacijskom ustrojstvu te veličini, vrsti, **opsegu i složenosti svog poslovanja** provoditi i dokumentirati vlastitu procjenu rizika
- **Najmanje jednom u tri godine** (obvezno nakon značajne promjene profila rizika)
- Integrirana u **proces upravljanja** i **postupak donošenja odluka**

Procjene:

- učinkovitosti sustava upravljanja rizicima
- vrijednosti imovine za pokriće tehničkih pričuva
- kapitalnih zahtjeva (uz opis plana oporavka)
- rizika za korisnike mirovine (u vezi isplata) te djelotvornosti korektivnih mjera
- mehanizama za zaštite mirovina (npr. garancije)
- svih rizika kojima Društvo jest ili bi moglo biti izloženo

Izdvajanje poslova

Članak 63.

- Izdvajanje poslova ili funkcija ugovorni je prijenos obavljanja poslova vezanih za djelatnost Društva, odnosno ugovorni prijenos ključnih, odnosno važnih poslovnih funkcija Društva, u cijelosti ili djelomično, koje inače Društvo samo obavlja u okviru svoje registrirane djelatnosti, na pružatelje usluga, u skladu s kojim pružatelj usluga izravno ili neizravno obavlja poslove ili funkcije Društva.

- *Društvo odgovara u potpunosti za izdvojene poslove ili funkcije.*

- *Izdvajanje ključnih funkcija ili poslova **nije moguće ako bi dovelo do:***

1. narušavanja kvalitete sustava upravljanja Društva

2. neopravdanog povećanja operativnog rizika

3. narušavanja ovlasti Agencije ili drugog nadležnog tijela za praćenje ispunjavanja obveza Društva

4. ugrožavanja trajnog i zadovoljavajućeg pružanja usluga korisnicima mirovine.

Politika primitaka

Članak 66.

- Društvo je dužno utvrditi i primjenjivati razumnu politiku primitaka za članove uprave, osobe koje obavljaju ključne funkcije i druge zaposlenike ili osobe koje obavljaju poslove za Društvo čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na profil rizičnosti Društva na način razmjeran njegovoj veličini i unutarnjem ustrojstvu te veličini, vrsti, opsegu i složenosti njegovih djelatnosti
- politika primitaka se utvrđuje provodi i održava u skladu s:
 - poslovanjem
 - profilom rizičnosti,
 - ciljevima i dugoročnim interesom
 - financijskom stabilnosti
 - rezultatima društva
 - dugoročnim interesima društva i korisnika mirovina
 - mjerama za izbjegavanje sukoba interesa...

Tehničke pričuve

Članak 84.

- Društvo oblikuje tehničke pričuve za obvezno mirovinsko osiguranje, dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju doznaka iz otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova i izravnih jednokratnih uplata osoba u društvo te dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju doznaka iz zatvorenih mirovinskih fondova te utvrđuje interventne pričuve
- Tehničke pričuve vode se odvojeno za obvezno mirovinsko osiguranje, dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju doznaka iz otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova i izravnih jednokratnih uplata osoba u društvo te dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju doznaka iz zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova

Interventne pričuve

- Društvo ima **obvezu oblikovanja interventne pričuve**

Članak 81.a

- Imenovani ovlašteni aktuar godišnje utvrđuje iznos viška sredstava iz ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, višak sredstava za pokriće isplate mirovina i višak sredstava za pokriće budućih troškova isplate mirovina u Mišljenju imenovanog ovlaštenog aktuara o višku sredstava.
- **Interventne pričuve stvaraju se prilikom raspodjele viška sredstava iz ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva**
- Agencija pravilnikom propisuje obilježja interventnih pričuva i strukturu, sadržaj, način i rokove dostave izvještaja koje je mirovinsko osiguravajuće društvo obvezno sastavljati za potrebe Agencije:

Pozajmljivanje i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva - *novost*

- Najviše **5 % imovine** za pokriće tehničkih pričuva, a najviše **do 50 %** svakog pojedinog ulaganja **dozvoljeno je pozajmiti** trećim osobama

(prije: **nije dozvoljeno** davati imovinu u zajam niti je položiti kao jamstvo trećim osobama)

- Isključivo temeljem **pisanog ugovora** ili **u sklopu organiziranih sustava** za pozajmljivanje vrijednosnih papira
- Isključivo u korist imovine za pokriće tehničke pričuve radi **povećanja prinosa, bez neprimjerenog povećanja rizika**
- Obaveza ugovaranja odredbe o povlačenju pozajmljenih vrijednosnih papira na poziv u roku od 15 radnih dana

Propuštanje obveze obavještanja Društva – zastara potraživanja

- **Neisplaćeni iznosi** koji proizlaze iz ugovora o mirovini **zastarijevaju u roku od pet godina.**
- Zastara potraživanja neisplaćenih iznosa koji proizlaze iz ugovora o mirovini počinje teći prvi dan nakon proteka kalendarske godine u kojoj prestaje obveza iz ugovora o mirovini.
- **Iznosi za koje je nastupila zastara ostaju u imovini za pokriće tehničkih pričuva Društva.**

Vrste i oblici mirovine u okviru obveznog mirovinskog osiguranja

Članak 112. Vrste mirovina

1. doživotna mjesečna starosna, odnosno prijevremena starosna mirovina
2. doživotna mjesečna invalidska mirovina
3. obiteljska mjesečna mirovina

Članak 113. Oblici mirovina

1. pojedinačna mirovina
2. zajednička mirovina koja se isplaćuje korisniku mirovine, odnosno koja se isplaćuje doživotno bračnom drugu koji nadživi korisnika
3. pojedinačna mirovina sa zajamčenim razdobljem, koja se isplaćuje korisniku mirovine, s time da se u slučaju smrti korisnika mirovine prije isteka zajamčenog razdoblja isplata nastavi imenovanom korisniku do isteka zajamčenog razdoblja
4. zajednička mirovina sa zajamčenim razdobljem koja se isplaćuje korisniku mirovine, odnosno koja se isplaćuje doživotno bračnom drugu koji nadživi korisnika, a ako oboje umru unutar zajamčenog razdoblja, imenovanom korisniku do isteka zajamčenog razdoblja. Imenovanje korisnika je valjano samo uz suglasnost bračnih drugova.

Vrste mirovine u okviru obveznog mirovinskog osiguranja - *novosti*

Članak 112. (6)

- **Djelomična jednokratna isplata** je isplata u novcu koju Društvo u okviru **obveznog mirovinskog osiguranja** na temelju ugovora o mirovini isplaćuje korisniku starosne i prijevremene starosne osnovne mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju («Narodne novine», br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. i 62/18.), **u visini od 15 % od ukupno primljene doznake prije njezina umanjenja za naknadu Društvu.**
- (7) ...može se ugovoriti samo ako je osnovna starosna, odnosno osnovna prijevremena starosna mirovina iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti veća za 15 % od najniže mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

Vrste i oblici mirovine u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja

Članak 115.

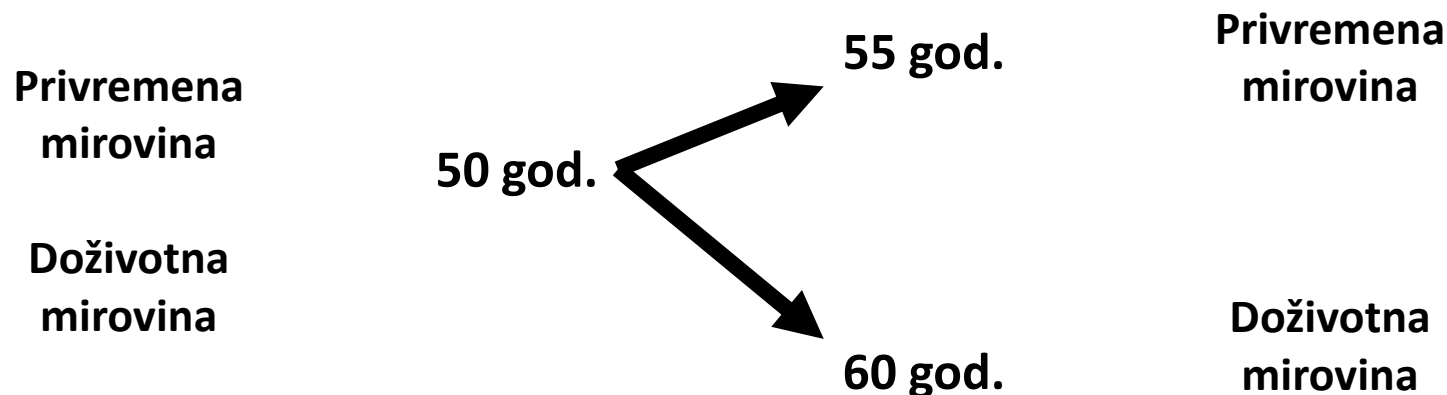
1. doživotna mirovina
2. privremena mirovina
3. promjenjiva mirovina
4. djelomične jednokratne isplate
5. druge vrste mirovina prema svom mirovinskom programu

Djelomična jednokratna isplata je isplata u novcu koju Društvo u okviru dobrovoljnog mirovinskog osiguranja isplaćuje korisniku mirovine na temelju ugovora o mirovini, u visini od najviše 30 % od ukupno primljene doznake prije njezina umanjena za naknadu Društvu **pod uvjetom da korisniku nije isplaćena jednokratna isplata prema članku 127. Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima** (»Narodne novine«, br. 19/14. i 29/18.).

Minimalna starost potencijalnog korisnika privremene i doživotne mirovine - *porast*

- **Privremena mirovina** u okviru **dobrovoljnog** mirovinskog osiguranja može se ostvariti najranije s **navršениh 55 godina života**, a **doživotna mirovina** može se ostvariti najranije s **navršениh 60 godina života**.

- prije: privremena ili doživotna starosna mirovina najranije s navršениh 50 godina

Automatsko raspoređivanje članova obveznog mirovinskog fonda u Društva - *novost*

Članak 131. (4)

Ako član obveznog mirovinskog fonda **ne odabere Društvo u roku od šest mjeseci** od ostvarivanja prava na mirovinu, **član se raspoređuje u Društvo rasporedom Središnjeg registra osiguranika** tako da sve članove u jednom mjesecu koji nisu odabrali Društvo rasporedi **jednako u sva Društva** na način kako je to propisano pravilnikom Agencije

Naknade

Članak 135.

(1) Društvo ima pravo na naknadu troškova koje naplaćuje od primljene doznake iz obveznog mirovinskog fonda i to:

- **najviše do 1,5 % primljene doznake jednokratno i**
- **najviše do 0,17 % primljene doznake godišnje** za vrijeme trajanja isplate mirovine.

Članak 84. (5)

...Društvo ima pravo na naknadu za upravljanje imovinom za pokriće tehničkih pričuva u iznosu do najviše 0,6 % godišnje ukupne imovine umanjene za financijske obveze imovine za pokriće tehničkih pričuva u 2019., 2020., i 2021. godini, a za svaku daljnju godinu najveća stopa naknade **umanjuje se za 10 % u odnosu na stopu naknade koja se primjenjivala u prethodnoj godini, zaokruženo na tri decimalna mjesta, sve dok takvim smanjenjem najveća stopa naknade ne **dosegne 0,3%**, dok će osnovicu za izračun i način naplate ove naknade Agencija propisati pravilnikom.**

Vrste nadzornih mjera - *novosti*

Članak 153.

Agencija Društvu, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom, može odrediti sljedeće nadzorne mjere:

1. opomenu
2. otklanjanje nezakonitosti ili nepravilnosti
3. posebne nadzorne mjere
4. ukidanje rješenja o odobrenju za rad za sve ili za pojedine poslove
- 5. ukidanje rješenja o odobrenju za stjecanje kvalificiranog udjela**
- 6. ukidanje rješenja o odobrenju za obavljanje funkcije člana uprave**
- 7. ukidanje rješenja o ovlaštenju za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara**
- 8. reorganizaciju Društva i imenovanje posebne uprave**
9. likvidaciju Društva
10. podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka.

Posebne nadzorne mjere - *novosti*

Članak 160. (2)

...11. **zabraniti Društvu isplatu** akontacije **dobiti ili dividende**, dobiti ili dividende **ili obavljanje isplata određenim osobama** pri čemu će Agencija uzeti u obzir svu zadržanu dobit Društva kao i dobit ili dividendu koja nije isplaćena do dana donošenja te mjere

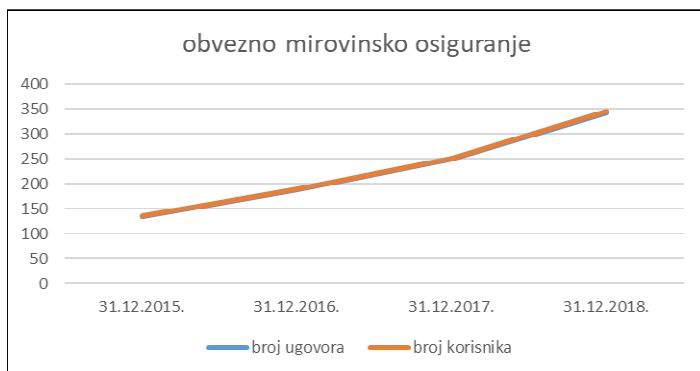
12. **zabraniti Društvu sklapanje poslova** s pojedinim dioničarima, članovima uprave, članovima nadzornog odbora, prokuristima, društvima i osobama koje su usko povezane s Društvom ili su s njim povezane osobe u smislu Zakona o trgovačkim društvima

13. **ograničiti ili zabraniti Društvu slobodno raspolaganje imovinom**

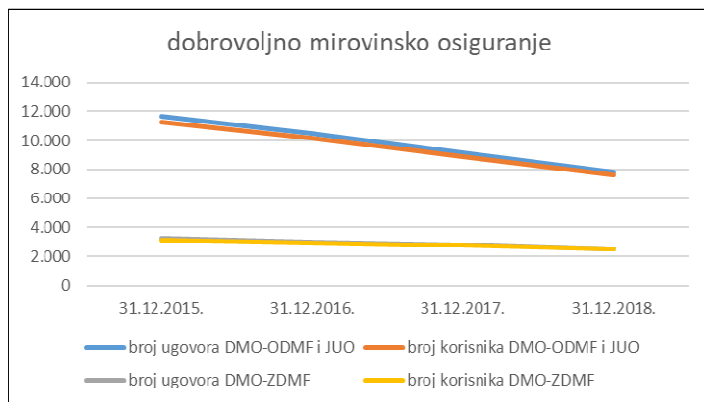
Ostale promjene

- Detaljnije propisane odredbe u vezi čuvanja poslovne tajne i razmjene informacija odnosno **upotrebe povjerljivih informacija** (u skladu s GDPR direktivom)
- Detaljnije propisane odredbe u vezi **informacija koje se daju korisnicima i potencijalnim korisnicima** mirovina
- Detaljnije propisane odredbe u vezi **suradnje** s drugim nadzornim tijelima, monetarnim i središnjima vlastima, središnjim bankama, ESRB-om, EIOPA-om (u skladu s GDPR direktivom)

Broj korisnika i broj ugovora po godinama

Godina	broj ugovora	broj korisnika
31.12.2015.	135	137
31.12.2016.	189	191
31.12.2017.	249	251
31.12.2018.	343	347

Godina	broj ugovora DMO-ODMF i JUO	broj korisnika DMO-ODMF i JUO	broj ugovora DMO-ZDMF	broj korisnika DMO-ZDMF
31.12.2015.	11.655	11.260	3.249	3.131
31.12.2016.	10.501	10.158	3.014	2.944
31.12.2017.	9.108	8.844	2.801	2.755
31.12.2018.	7.823	7.621	2.494	2.465

Hvala na pažnji!

